

Газетамизнинг шу йил 7 май сонда республикамизнинг таниқли отахон алоқачилардан бири Юсуф Ҳошимович Муҳамедовнинг уруш йилларида бошидан кечирган баъзи воқеалар ҳақида ҳикоя қилган эдик.

Қаҳрамонимиз билан бугунги суҳбатимиз 50-йилларда алоқа хизматини ривожлантириш борасида амалга оширилган ишлар ҳусусида бўлди.

ҲАЙФСАН ВА МУКОФОТ

1950 йиллар... Почта ишлари жуда ночор аҳволда. Қўндалик газета, журналлар, жўнатмалар, хат-хабарлар эгаларига вақтида етказиб берилмас, шу боис аҳолидан тез-тез шикоят хатлари келиб турарди. Бу борада айниқса қишлоқларда аҳвол жуда оғир эди. Еш, саводхон ва малакали почтачилар етишмас, бунинг устига транспорт масаласи... Уша даврда республика алоқачилари ихтиёрида бор-йўғи 110 автомашина бор эди. Автомашиналарнинг сонини ҳам, сифатини ҳам электр алоқаси корхоналари ва почта хизматининг автотранспортга бўлган эҳтиёжини қўйди олмас эди.

Мен Ўзбекистон йўл қурилиши ва автомобил транспорти вазири ўртоқ Стрелцов билан дўстона муносабатда эдим. Қўндалардан бир кун Стрелцов билан суҳбатлашмоқчи, алоқа хизматига даврда автомашиналарнинг барчасини унинг ихтиёрига топшириб, эвазига имтиёзли тарифда бизга керагича автомашина ажратиши ҳақида келишиб олдик. Кейинчалик бу масала республика ҳукуматининг қарори билан расмийлаштирилди. Бу воқеадан хабар тошған Иттифоқ алоқа вазири Н. Д. Псурцев тармоқ автомашиналарини унинг руҳсатисиз бериб юборганлигини учун қаттиқ койиди, ҳайфсан эълон қилди ва ишларимни текшириш учун Москвадан махсус комиссия юборди.

Текшириш натижасида Ўзбекистон алоқачилари аввалги умумий сонини 110 та бўлган автомашиналар ўрнига ҳар куни ишга яроқли 450 та автомашина олаётганликларини, натижада почта соҳасида кескин ўзгариш бўлиб, почта хизматини механизациялаш даражаси СССРда энг юқори кўрсаткичга етганлигини аниқлади ва ишмиз ижобий баҳоладди. Шундан кейин Н. Д. Псурцев Ўзбекистон ҳукумати қароридан бир нуска сўради ва бошқа республикаларга ҳам шундай қилишни тавсия этди. Менга эълон қилган ҳайфсаннинг бекор қилиб, уч ойлик маошим миқдорда мукофот пули бериш ҳақида буйруқ чиқарди.

Шунга қарамай почта ишини янада тақомиллаштириш борасида кўпгина тадбирларни амалга ошира бордик ва обуначиларга қўндалик газета ва журналларни эрталабки соат 8 гача етказиб берилишига эришдик. Тошкент шаҳар трамвай ва троллейбусларида эрталаб газета сотишни йўлга қўйдик. 1961 йили Ўзбекистонда почта хизмати тажрибасини ўрганиш бўйича алоқачиларнинг Бутуниттифоқ семинар кенгаши бўлиб ўтди.

ТОШКЕНТ ТЕЛЕМАРКАЗИ

1950 йилнинг март ойлари эди. Иттифоқ Алоқа вазирининг Тошкентдаги ваколатхонасида хизмат қилардим. Ўзбекистон Компартияси Марказий Қўмитасининг биринчи котиби Усмон Юсупов қабулхонасидан кўнгирак қилиб, «судлик билан етиб келинг» дейишди. Усмон ака яқинда Москвада бўлгани, Тошкентда телемарказ қурилиши ҳақида СССР Алоқа вазири Н. Д. Псурцев билан суҳбатлашгани, шу масала юзасидан Москвага боришим зарурлигини ҳақида қисқача гапирди. Зарур ҳужжатларни расмийлаштириб, эртасигаёқ Москвага етиб бордим. Телемарказ қурилиши жуда қувончли, шу билан бирга ўта жиддий, маъсулятлиги иш эди. Иттифоқ Алоқа вазириликда барча ташкилий, техникавий ва таъминот масалалари ҳақида бир тўхтамга келиб олинган, Тошкентга

лойиҳачилар билан бирга қайтдим.

Телемарказ қуриш учун дастлаб жой танлаш лозим эди. Шу боис лойиҳачилар ишни шаҳар айланисидан бошлади ва Шайхонтоҳур даҳасини маъқул топиди. 200 метрлик минора қурилса, Тошкент шаҳри ва атроф аҳолиси телекўрсатувларини бемалол, ҳеч қандай қўшимча жиҳозларсиз тамоша қилишлари мумкин деган хулосага келинди. Ишни тезлаштириш мақсадида лойиҳа ва қурилиш ишлари бир вақтнинг ўзида олиб борилди.

Телеминоранинг баландлиги 180 метр, унинг устида 30 метрлик антенна ускуналарини ўрнатиш ўша давр шароитида жуда оғир иш эди. «Маҳаллий» муяммолар ҳам етарли эди. Амалдаги қондаларга бинвоян телемяноравия авиация бошқармаси билан келишилган ҳолда қурилиши керак. У ердаги раҳбарлар аса Москва ва Новосибирск йўналишида учувчи самолётлар ҳалокатга учраши мумкин деб анча вақтгача қаршилик кўрсатишди. Охир оқибатда самолётларнинг учуши ва қўниш вақтидаги йўналишлари ўзгартирилди.

1954 йили Ўзбекистон Алоқа вазириликни ташкил этилди. Мен вазири ўринбосари вазифасига таъинландим, телемарказ қурилиши

УМР ЛАҲЗАЛАРИ

эса менинг асосий вазифаларимдан бири бўлиб қолаверди.

1955 йили Ўзбекистон Вазири Кенгазининг раиси Нуриддин Ақромович Муҳиддинов телефон қилиб, «Юсуф Ҳошимович, мен билан ишлагани ҳоҳлайсизми?» деб сўраб қолдилар. Мен кутлмаган таклиф ҳақида бироз ўйлаб туриб, рози эканлигимни айтдим. Эртасига телемарказ қурилишида қатнашаётган барча ташкилотлар раҳбарлари билан объектда кенгаш ўтказилди. Кенгаш тугагач, Нуриддин Ақромович билан Совинна келдик. У киши ёрдამчиларига «Юсуф Ҳошимовични кабинетларига кузатиб қўйинг» дедилар. Ёрдამчилари мени бир қонга бошлаб келди. Унинг эшигига «Транспорт ва алоқа бўлими мудири Муҳамедов Юсуф Ҳошимович» деб ёзма қўйилганди.

1956 йил, октябрь ойининг охирилари эди. Телемарказ байрамга ишга тушишни керак. Телемарказ директори Х. М. Абдуллаева, бош муҳандис У. Л. Литвинский ва бошқа мутахассислар билан маслаҳатлашиб, тайёрлик ишларини туну кун олиб боришни режалаштирдик. 6-ноябрь кеч соат олтида республика раҳбарлари келишди. Ҳаммамиз ҳаяжонда эдик. Ленга кесилди, Тошкент телемаркази ишга тушди. Кўп ўтмай Фарғонага яқин Водин тумани ва Самарқандга яқин Қўйтош пунктларида Тошкент телемарказининг кўрсатувларини бемалол кўриш мумкин эканлигини маълум бўлди. У ерларда телемарказ сигналларини қабул қилиб, кучайтириб, яна эфирга узатувчи ускуналар (ретрансляторлар) қурилди ва водий ҳамда Самарқанд аҳолиси ҳам кўрсатувлардан баҳраманд бўла бошлади.

ЎРТА ОСИЁДА ЯГОНА

1955 йилнинг апрель ойлари эди. Кеч соат ўнларда Иттифоқ Алоқа вазири Н. Д. Псурцев кўнгирак қилиб, «Ўртоқ Муҳамедов, столим устида Тошкентда алоқа институтини очиш ҳақида, буйруқ турибди, агар сен қўл қўяверсанг, мен ёрдამ бераман десанг, буйруққа қўл қўйиб, телеграф орқали республика Министрлар Советининг раиси Муҳиддинов ва Марказкум биринчи котиби ўртоқ Ниезовларга хабар бераман» деди. Мен хурсандлик билан таклифни қабул қилдим. Эртасига Нуриддин Ақромович чақиртириб, Псурцевнинг телеграммасини менга узатди. Шу вақт Амин Эрматович кўнгирак қилиб, Нуриддин Ақромовичдан «Псурцевнинг телеграммасидан хабарингиз борми?» деб сўради. «Ҳа, шу масала бўйича ўртоқ Муҳамедовнинг ҳозир ҳузурингизга юбораман» дедилар Нуриддин Ақромович.

Амин Эрматович институт очиб учун нима ишлар қилиш лозимлигини сўради. Мен биринчи навбатда институт учун бино кераклигини, бунинг учун эса токи институтга янги бино қурилгунча алоқа техникуми билан бир бинодо жойлашган 84-заводнинг ҳунартехника билим юртига қарашли устоналарини у ердан кўчириб институт учун мослаштирса бўлишигини айтдим. Эртасига техникумда учралишига келишдик. Мен туман, 84-завод, техникум раҳбарларини бу ҳақда оғоҳландирдим. Эртасига белгиланган вақтда Амин Эрматович етиб келдилар.

84-завод директори А. Н. Рудин, завод бош муҳандиси, партия ташкилати котиби, туман ва тех-

ҳукумат қарори қабул қилинди. Яна бир йил ўтгач, институтнинг шу вақтгача ягона бўлган телефон-телеграф алоқаси қуллиёти ёнига радиоалоқаси ва радиолаштириш қуллиёти ҳам қўшилди. Ўрта Осиёда то шу кунгача ягона бўлган алоқачи муҳандислар тайёрловчи институт шу тариқа шакллана борди.

ХОРАЗМ ОЙНАИ ЖАҲОНИ

1957 йилнинг октябрь ойи. Ўзбекистон Алоқа вазирининг биринчи ўринбосари давримизда ишлардим. Кечки пайт телефон жиринглаб қолди. Шароф Рашидович қабулхонасидан экан. Бироздан кейин Шароф Рашидовичнинг вазини овозлари эшитилди. Салом-алиқдан сўнг у киши «Юсуфжан ака, мен бир иш қилиб қўйдим. Шунга бирга маслаҳатлашасан» дедилар. Мен тездан Шароф Рашидович ҳузурларига етиб бордим. Шароф ака телефонда бошланган гапни давом эттириб: «Мен уч кун олдин Хоразмда вилоят партия, ҳўжаллик фаоллари, пахтакорлар билан учрашдим. Колхоз раисларидан бири сўзга чиқиб, «Шароф Рашидович, Хоразм области Ўзбекистонда ўзига хос ўрин тутади, шунга қарамай республиканинг бир қатор областлари, шу жумладан шунқўйица ён қўшимши Қўрақалпоғистон аҳолиси тамоша қилаётган телекўрсатувларини бизда кўриш имкони йўқ» деб қолди. Мен «Область аҳолиси янги йилни телевизор қаршида кўриб олади» деб юбориман. Одамлар чапак чалиб юборишди. Энди буёғи нима бўлади?» дедилар. Масала жиддий, муддат эса оз эди. Мен уч кундан кейин батафсил жавоб беришимни айтди, вазириликка қайтдим.

Мутахассислар билан маслаҳатлашдик ва бирдан-бир йўли Хоразмда вақтинчалик кўчма телемарказ ташкил этиб, у ўзи мустакил дастур асосида суҳбатлар, кичик концертлар, кинофильмлар ва шунга ўхшаш кўрсатувлар олиб бориши мумкин деган қарорга келдик. Дастлабки ҳисоб-китоблар қилинди. Уч кундан кейин Шароф Рашидовичнинг режаларимиз билан таништирдим ва бунинг учун 150 миң сўмлик маблағ зарурлигини айтдим. У киши режаларимизни маъқуллади ва маблағ масаласини ҳал қилиб бердилар. Эртасига лойиҳачилар ва мутахассислар билан Урганча учиб бордик.

Телестанция учун Шўвот кўприги яқинида жой таянлиб, 1,5 гектар ер ажратилди. 60 метрлик минора қурилиши, телестанция жиҳозларини келтириш ва монтаж ишлари бошланиб кетди. 31-декабрь кундуз соат 12 ларда Хоразм вилоти алоқа бошқармаси бошлиги Отажонов менга кўнгирак қилиб, барча ишлар поёнига етказилгани, телестанция ишга туширилишига тайёр эканлигини айтди. Мен Шароф Рашидовичга телефон қилиб, у кишини хушхабардан хабардор этдим ва «Ленгани ўзингиз қирқасизми?» деб сўрадим. Шароф Рашидович жуда хурсанд бўлдилар, менга миннатдорчилиги айтиб, ўзлари бораолмасликлари учун ўз сўрадилар. Хоразм аҳолиси 1958 йили ойнаи жаҳон қаршида кўтиб олди.

Тўлқин ЛУТҲУЛЛАЕВ,
ёзиб олди

ҲАМКОРЛИК САМАРАСИ

Ўзбекистонлик алоқачиларнинг халқаро ҳамкорлиги кейинги пайтда беқиёс самара бермоқда. Бугунги кунда Тошкент ва Самарқанд шаҳарларида Япония ҳамда Туркиядан келтирилган сунъий йўлдош орқали алоқа боғловчи замонавий асбоб-ускуналардан кенг фойдаланилмоқда. Ўзбек-Америка қўшма корхоналарининг хизмати кенгаймоқда.

Яқинда бир гуруҳ фероналик алоқачилар Жанубий Кореега бориб, тажриба алмашиб келишди. Бу амалий сарф Ўзбекистон Республикаси ва Сеулдаги «ДЭУ-телеком» фирмаси ўртасида замонавий алоқа коммуникацияларини ўрнатish ва уларни қайта жиҳозлаш борасида тузилган ахдномага мувофиқ амалга оширилди.

— Бир неча кун давомида фирма фаолияти билан яқиндан танишилди,— дейди Ферона вилоят электр алоқаси корхонасининг бошлиғи А. Жўрабоев,— икки томонлама ҳамкорлик қилиш эвазига Ўзбекистондаги алоқа хизмати ни мажон талабларига жавоб берадиган даражага кўтариш масаласи муҳокама этилди. Бу борада фирма мутахассислари ёрдам беришга тайёр эканликларини билдиришди. Жанубий корейлик алоқачилар Ферона вилоятида телефон хизмати ни икки баробар оширадиган автоматик станцияларни ўрнатиб беришни ўз эҳтисодида олишди.

Жиззах вилоятининг Зафаробод туманидаги марказий алоқа бўлимига бир неча йилдан бери Усмон Қўмақбоев бошчилик қилиб келади. Бўлик ходимлари қўлуварларга намунали хизмат кўрсатишиб, уларнинг олқишига сазовор бўлишмоқда. Ишчан алоқачилар ҳар кунини янгилаб хонадонларга хат-хабарлар, нафақа пуллари, кундалик шатбуот наشرларини тарқатишга тайёр. Ойлик режалар мунтазам ортиги билан бажарилимоқда.
СУРАТДА: У. Қўмақбоев ҳамкасблари У. Гафорова ва З. Маъдиевалар билан кундалик юмушлар хусусида суҳбатлашмоқда.
Сураткаш У. ҚўШВОҚОВ

БИЛИБ ҚЎЙГАН ЯХШИ

Европа ва Америка ўртасидаги энг биринчи сувост телеграф-алоқаси 1858 йили ишга тушган. Махсус экспедиция Атлантика океани остига кабелъ ётқизган.

Дунёдаги юқори вольтли энг узун сувост кабелъи Ботиника курфазидagi шведларнинг Форсмарк электростан-

циясидан финларнинг Рауша шаҳрига (200 километр масофада) ўтказилган. Ундаги ток кучланиси — 400 киловольтга, ток кучи эса 1250 амперга тенг.

Канаданинг Торонто шаҳрида бунёд этилган телеминора энг баланд ишпоотлардан ҳисобланади. Минора

пойдевори ва мустаҳкамлик таянчи бетондан ишланган. Таянч устига вертолёт ёрдамида ўта соф пўлатдан тайёрланган мачта ўрнатилган. Баладидини 553,6 метрли минора қурилишига ҳаммаси бўлиб минг тонна пўлат сарфланган.

А. АЛИЕВ тайёрлаган

● НЕГА РАДИО ГАПИР МАЙДИ? ● ҲАР ГАЛ ҲАМ МОНТЕР АЙБДОРМИ? ● ЧЎЛ ТУМАНЛАРИ ҚАЧОН РАДИОЛАШТИРИЛАДИ? ● АЛОҚАЧИЛАР ҲАМ МОДИЙ МАДАДГА МУҲТОЖ.

Яқинда Жиззах шаҳрида бўлганимизда вилоят ҳокимлигида ишловчи дўстларимиздан бири фахр билан ўзи яшаётган қўн қаватли ўнга сым орқали гапирадиган радио ўтказилгани ва 40 та хонадон беимнат ҳаво мавжларига қўлқотуш имконига ага бўлганлигини айтиб қолди. Ушунда бунинг а маҳаллий аҳамятта молик муҳим воқеа сифатида айтгани биров эриш туйилганди. Ваҳоланки, бу масалага ҳар бир бино лойиҳаланаётганда эътибор берилиб, радио нуқталари билан фойдаланишга топширилиши даркор. Бунинг учун зарур маблағ акратилади. Минг афсуски, кейинги пайтда ишга туширилаётган бинолардаги бу муаммо ҳеч кимни қизиқтирмай қўйган.

Вилоят марказини қайта қуриш чоғида шаҳардаги радио нуқталари сонин ҳескин камайгани бор гап. Ҳозир Жиззахнинг яқка хўжаликлар яшовчи хонадонлари жойлашган қисмидаги аҳоли сым орқали жумхурият, вилоят эшиттирилари тингламақда. Қўн қаватли уйларда яшовчилар бу юмушнинг орқасидан югуришса, аниқроғи талаб қилишсагина алоқачилар уларга ёрдамга келиши мумкин.

Радионинг кундалик турмушимиздаги аҳамяти хусусида гапирмасам ҳам бўлади. Уни ҳозорасиз газетлага ўхшатишди. У исталган хонадоннинг доимий йўлдоши бўлишга қодир. Газета ўқидан қолган қариялар учун унинг хизмати беқиёсдир. Ишдан сўнг ёки туниг ҳордиқ-чоғи сым орқали хонадонларга кириб борган беимнат радиони тинглаб, мириқиб дам олишга нима етсин?!

Афсуски, кейинги пайтда радио нуқталарининг ишлаши негадир эътиборимиздан четда қолмоқда. Доимий йўлдош бўлган радионинг мун-

тазам гапириб туриши ҳар доим ҳам назорат қилинмайди. Кундалик юмушлар гирдобиди биз учун муҳим бўлган алоқа воситасини назардан четда қолдирамай. Аксарият ҳолларда радио эшиттириши ҳар бир тингловчига етиб бориши учун зарур бўладиган маблаглар бошқа мақсадларга сарфланаётганлигини тувочи бўламай. Бу ишга бош-қош

радиолаштириш қурувчи ва алоқачилар диққат-марказида бўлмоғи лозим. Афсуски, Мирзачўл ўзлаштирила бошланганига 25 йилдан кўпроқ вақт ўтган бўлишига қарамай, қўнқ вилоятнинг Дўстлик, Мирзачўл, Арнаой, Пахтакор, Зафаробод туманларидаги хўжаликлар радиолаштирилмаган. Ҳатто айрим туманларда яшовчи аҳоли маҳаллий радио эшиттирилари тингладан махрум. Аниқроғи, бунинг учун етарли техник имкониятлар яратилмаган.

Вилоятнинг Жиззах, Зомин, Форинг, Бахмал, Гал-

гани сезишмасал — Биз ҳар йили иски бор радио нуқталарининг ишлашини текшириб чиқамиз,— дейди Жиззах вилоят телевидение ва радио эшиттириш қўмитасининг бош муҳаррири Салоҳиддин Сатторов.— Аммо назоратдан ўтказилган барча радио нуқталарининг доимий ишлаб турмаслигини билгач, дилемма хира торгади. Айрим пайтларда ҳаво мавжларига узатилаётган эшиттирилари вилоят аҳолисига тўла етиб бормаётганлиги одамни ўйлантиради. Бу масалада вилоят давлат алоқа корхонаси мутасаддиларига бир неча бор мурожаат этиб, ишни жиддий ўнглашни таклиф қилганмиз. Афсуски, алоқачилар ҳар доим ҳам эътирозларимизни инобатга олишгани деб бўлмайди. Кези келганда шунини айтиш лозимки, бизга хизмат қиладиган Қўйтош узатиш станцияси ходимлари ҳам айрим пайтларда эътиборсизлик қилишиб, радио тўлқинларини узиб қўйишмоқда. Бу масалада бир неча бор Самарқанд вилоят телерадио эшиттирилари узатиш станцияси раҳбарларига мурожаат этганмиз. Истардикки, вилоят аниқликларидан хабардор бўлиш иштиғида турган барча радиотингловчиларимиз биз ҳаво мавжларига узатаётган эшиттирилари ўз вақтида тинглашсин.

Мавжуд радио нуқталарининг ўз вақтида ишлаб туришини таъминлаш — давр талаби. Қолаверса, бу биргина алоқачиларнинг заҳматли юмуши бўлиб қолмай, балки маҳаллий ҳокимият сўзалари ҳам бу борада ўз сўзларини айтишлари лозим. Йилинги ўнлаш мақсадида акратилаётган маблаглар аниқ мақсадларга сарфланса, айни мундоа бўларди. Шак-шубҳа йўқки, алоқачилар ва радиозахирати билан боғлиқ бўлган бошқа соҳа мутахассислари бир ёқадан бош чиқариб ишлашса, қўзланган мақсадга эришиш мумкин бўлади.
И. УСМОНОВ

● Танқидий мулоҳаза ҚАРС ИККИ ҚЎЛДАН...

бўлган алоқачи-мутахассислар ҳам зиммаларидаги масъулиятга етарлига эътибор бермай, хонадонларини радиолаштириши мискинчи даражада иш деб ҳисоблашади.

Жиззах вилоятининг чўл зоналаридаги аҳоли тураржойлари йил сайин ободонлаштирилмоқда. Кейинги вақтда бу ҳудуддаги шаҳар ва қишлоқларда бир қатор маданий-маиший бинолар қад ростлади. Аммо пахтакорлар, галлакорлар, шиллакорлар, сабзавоткорлар яшаётган хонадонларини радиолаштириш кўнгилдагидек амалга ошириляти деб бўлмайди. Шу нарса аниқки, чўли ўзлаштириш режасида тарғибот ишлари учун муҳим эътибор бериляти кўзда тутилган. Айниқса, фойдаланишга топширилаётган маъмурий-маиший ҳамда тураржой биноларини

лаорол туманларининг хўжаликларидидаги барча радио нуқталари доимо ишлаб турибди деб бўлмайди. Айрим қишлоқлардаги аҳоли радио эшиттирилари онда-сонда тинглайди, холос. Маълумотларда мунтазам фойдаланишда бўлган радио нуқталарининг кўпчилиги вақти-вақти билан гапириб қолади, холос. Айниқса, кучли шамолларга молик бўлган ҳудудларда алоқа симлари тез-тез узниб туриши натижасида радио эшиттирилари номатълум мунддатларга узвильб қолади. Бундан ташқари, кейинги пайтда марказдан узок бўлган қишлоқларга нур ва зие олиб борувчи симлар тортилган ёғоч-устунларни ўғирлаб кетиш ҳоллари бот-бот содир бўлмоқда. Бундай ишга қўл ураётган шахслар наҳотки маънавиятимизга беқиёс зарар етказаятганла-

ЗИЁ ТАРҚАТУВЧИ

Дунёда касблар кўп. Ана шулар ичиди анчайин заҳматли, масъулиятли, савобли юмушлардан бири — почтачиликдир. Ушбу хизмат орқасидан одамларнинг раҳматини эшитиш, дуосини олиш, ҳузурга бориб қолсанг, қувонч билан қарши олишнинг ўзи катта бахтдир.

Асакалик Абдуваҳоб Маматожиёв анча йиллардан буён шаҳардаги Марказий алоқа бўлимида почтачилик қилади. Ҳар кунини ўзига бериштирилган 9-участка бўйлаб кезиб, кўплаб ташкилот, маданий-маиший муассасалар, bilim юрлари, боғчалар ва хонадонларга қадам рақида қилади. Севимли рўзнома, жаридларини тарқатади. Мақтублар, пошилиқчиомаларни эгаларига топширади. Ҳар кунини улар билан учрашиб, «раҳмат ука» ёки «раҳмат ўғлим» деган сўзларни эшитганида сунонада, кўнгли равшан тортиб, ишлаб чарчаганини билмайди.

Орамизда шундай одамлар яшайдикки, бир кун, бир соат рўзнома варақламаса кўнгли тўлмайди, худди энг яқинини кутган кишидек зие тарқатувчининг йўлига кўз тикади. Шундай пайтларда Абдуваҳоб ҳам одамларга кераклигидан севилади. Хизматини аъло даражада адо этиш, янги рўзномаларни вақтида эгаларига етказишга интиляди.

«Насим — жонидлим,— дейди Абдуваҳоб.— Одамлар билан мулоқотда бўлиш, уларга қувонч улашиш ҳам бахт. Агар почта тушидан кейин келса-да, сира эринмайман. Ўша кун оубуналири қўлига етказаман. Агар бир кун кўнгилдагидек ишламасам, уйга қайтгач, яхши дам ололмайман, кўнглим беш торгади. Бугунги куним бесаор ўти-я дея ўзимни койиман. Шунинг учун ҳам велосипедими «чўқ» дейман-да, ҳамшаҳарларим дийдорига шошиламан».

Абдуваҳоб бивидек мотгор сошла заводиди ишларди. Соғлиги бир оз паян бергач, енгилроқ ишга ўтди. Отаси Турғунбой Маматожиёв Улуғ Ватан уруши қатнашчиси бўлиб, бўш қолди дегунча ўртанча ўғли Абдуваҳобга газета англикларидан ўқитар, эшитганларини мулоҳаза қилиб, дам оларди. Шундай пайтларда Абдуваҳоб ҳам рўзнома ёки журнал ўқишга берилиб қолса, сира бош кўтаргани келмасди. Шу туйғайлими, касблар ичиди зие тарқатувчилигини танади.

Айни пайтда унинг хизматидан кўнчили мамну. Хўшмуомалалигидан, тўғри сўзланидан, одамийлигидан каттаю-кичик хурсанд. Алоқа бўлимидаги раҳбарлар ҳам унинг орқасидан эришкюят эшитишгани йўн. Кези келганда меҳнатли кадрлариб, пул муқофотлари олади. Олаётган маоши рўзроғига етиб турибди. Рафинас Маъмура ҳам бори-га шукр деб яшайди. Уч ўғли, бир қиз бири-биридан ширин. Ҳалол меҳнат қилиб, оила билан тинч-тотув ҳаёт кечириб ҳам бир бахт. Ана шу бахтин орадан хис этган Абдуваҳоб ҳар тонг суҳбасини елкасига олганча халқ хизматига шошилади.

Муқаррама ҒАНИЖОН
қиз,
«Асака ҳаёти» рўзномаси ходими,
Андижон вилояти

Жамол КАМОЛ

Ўзбекистон халқ шоири

РУБОЙЛАР

«Юз ғазал, бир юз бир

рубойи» китобидан

1. Ул кимсани қўй, тариқати бошқа эмиш, Ҳақ дейди, бироқ ҳақиқати бошқа эмиш. Тил остида, ўйласанг, яна тилчаси бор. Ким суварти бошқа, сийрати бошқа эмиш...

2. Мен сендан эдим йироқ ёмғирли кеча, Бағримда эди фироқ ёмғирли кеча. Дардимга тасалли излабон кўз тикдим, Милт этмади бир чироқ ёмғирли кеча...

3. Дунё иши ортмағай, вале кам бўлмас, Оламда нашида бор, фақат гам бўлмас. Сабр этмаса, дам кулласа, дам йиғламаса, Ул зоти шариф — Ҳазрати Одам бўлмас...

4. Бир неча улугъ фаришталар сенга тараф, Бир неча улугъ фаришталар менга тараф. Инсофга хиёнат этмасанг, сенга шараф, Инсофга хиёнат этмасам, менга шараф...

5. Хушдир менга бог аро хазон фаслида гул, Кўрғай ўзини суюклингиз васлида гул. Билсам, менга бехазон, ёниқ ишқим учун Тақдир азал буюргани — аслида гул...

6. Эй бава, бу дунё сеняки, кенглик қил, Тор олма йўлаки, кенг олиб, энлик қил. Иблис сўзига учма, такаббур бўлма, Тут шуку гадои тенг, яна тенглик қил...

7. Эй бавад кўзингни очки, бошигда Худо, Бошигни кўтар, ҳаммаша қошигда Худо. Бағрингда нафас-нафас ўша пайдоидир, Бахтинг, аламинг, кўзингда — ёшигда Худо...

8. Бу фитна-фузуринг айрича нуқтаси бор, Ул зоти шарифнинг кўксига сўхтаси бор. Худбинлик уни яниб, тамоҳ хор этмиш, Боқ, устида хуржун, оғзида нуқтаси бор...

9. Қаршингдаги шу жаҳон сенга етмасми? Шу еру шу осмон сенга етмасми? Эл ичра тафаккурли, азиз инсонсан, Шу рутба, шу имтиҳон сенга етмасми?...

10. Индиларки қувниди, мен ҳамон ошқиман, Жон жонга қовушди, мен ҳамон ошқиман. Сен яхши эмишсан шунчалар, нозил санам, Мен ҳамон-ҳамон кўп ёмон ошқиман...

11. Лутфинг-ла суяуклигини сен билсанг эди, Меҳринг-ла буюклигини сен билсанг эди. Ёқдан оловингда ўртаниб, эй жон, Ҳар даҳза куюклигини сен билсанг эди...

12. Сен тушган ўшал чуқурга тушмайди Қуёш, Сен кучган ўшал лаҳадни кучмайди Қуёш. Оламда қуёш уйи — фақат осмондир, Кучмайди Қуёш қаборга, учмайди Қуёш...

13. Ҳолимга маним, ноқису ноҳон, кулма, Ҳолимни маним этма паришон, кулма. Келгай менга ҳам айрича даврон, кулма, Этгай сенга ҳам айрича аҳсон, кулма...

14. Дунё иши бир-бирига туташдир, зичдир, Йимоғли юракларда табиат тинчдир. Қаллоб иши қалтираш ила фитна-фасод, Кўркув тўла жонларнинг иши қўрқинчдир...

15. Етмишга етисанки, ҳамон оринг йўқ, Соҳиб караминг — Хужога иқроринг йўқ. На таваба — тазарру, на уволу на савоё, Бор деб санама ўзингни сен, боринг йўқ...

16. Ё раб, менга лутф айла ўзинг, ҳиммат қил, Лутфингни бекорга айлама, ҳиммат қил. Шукрона этиб, меҳри инеё айламасам, Этган карамингни ёд этиб, миннат қил...

17. «Ҳай, бўл» деса юрт, қаторда бўлмасми киши? Шу юрти жаҳон дардига тўлмасми киши? Шу юрти жаҳон бахтини ҳеч ўйламоса, Бир четга чиқиб, канорда ўлмасми киши?

18. Ё раб, шу юрту масканим бор бўлгай, Юрт ичра элим, азизларим соғ бўлгай. Озод яшагай, ҳаммаша оבוד яшагай, Осмони қуёшли, теграса тор бўлгай...

19. Сен ёзган ўшал китобни ҳеч ким ўқимас, Танқидчи ўқир ўқирса, балким ўқимас. Қўй, мунча синайермаки, ким-ким ўқиди, Ҳеч ким ўқимас матоҳни ким-ким ўқимас...

20. Олам ўзи бир ватан, ўзинг айлана кўр, Дунё ўзи бир чаман, ўзинг айлана кўр. Олам уйи, дунё куйида инсонлар — Бир нашъали анжуман, ўзинг айлана кўр...

21. Дунё сафида ҳақиқатлик бор бўлгил, Дунёнинг улугъ омадиға ёр бўлгил. Ёр остиё ер устию кўк гўмбазиде Не сирри сараф бўласа, хабардор бўлгил...

22. Давлат ва мақом ҳанонда бир-бирига таъич, Ишрат ва ҳаром замонда бир-бирига суъич. Эй сеҳну тафаккур эли, эй аҳли қалам, Бир-бирига ғаним бўлганингиз мунча аянч...

Умр чорраҳаларига

НИДО

Жиринглаётган телефон дастагини кўтарган эдим, қудогимга бегона аёлнинг овози келди:

— Бу Едгорнинг уйла-рими?

— Шундай, ҳэям афан-дим!

Аёлнинг жаранглаган кулгиси эшитилди.

— Менга қаранг, — пе-ди аёл дона-дона қилиб гашираркан, — эртга синф-дошлар йиғилаётган эдик, адресимни ёзиб элинг, Назарбек...

— Синфдошлар қопти-ми, курсдошлар денг, — дедим бир оз ҳушёр тор-тиб.

— Ҳа йўқ, ўша Гулжа-даги ўзбек «Намуна» мак-табиде бирга ўқиган синф-дошларингиз, мулла Ед-горбек афандим. Ҳа... Ед-горбек бўлиб кетисиз, ёзувчимшисиз, узр, ўзбек мактабни бошингизга кўта-риб, устивонингизни сиёҳ-га бўяб юрган Едгор сиз бўлсангиз, синфдошмиз, ис-минни айтсам танийсиз-ми? Санобарман.

— Э, ҳа... шундайми? — дедим секин пичирлаб, те-лефондан «дун... дун...» деган овоз келди.

40 йил, ундан ҳам кў-роқ муддат ўтбдими дей-ман дастанка тикилиб, гўё синфдошим гапларим-ни эшитаетгандай. Ҳа, шундай бир қиз бор эди, худди тоғларни жаранг-латиб, қўшиқ айтдиған, Санобарга ўхшайдиган. Бир партада ўтиргучи эдик, ёдимга тушди.

Шу-шу, вужудимдан кимдир қолқиб олиб қай-гадир иритган дунё, ажиб бир беғубор олам, муҳожир-лар жамъулжам бўлган ўз-бек маҳалласи, ўзбек мас-жидининг пештоқидан ян-гараган азон товуши, Шарқий Туркистон осмони узра қил-пиреган ой юлдузли байроқ, Алахон Тўра Соғунийнинг «Халойиқ!» деб ҳайқирган

нидоси... Эҳа... шундай бир дунё бор эди вужудимда.

Яна ўша телефондан кел-ган овоз баҳона эсимга туш-ди мактабим, онаминг қа-бирдай йўқотиб қўганим та-баррук маскан, бир ҳовуч-гина болакайлар, шайхид кетган Маъсуд афанди мой-буёқда чизган ва мактаби-миз пойига осиб қўйилган Навоийнинг саловатли сура-ти, Офтоб оланинг «Ду-гоҳ»и, Эминжон афандимиз ўргатган «Сайдинг қўйеб сайед»...

Энди бу ёруғ кунлардан қочиб бўлмас. Яна ўйлаган сарим бу дунёни, ҳаммадан азим инсон — онам юриб келар ёшимга, онагинамёй, бу сенмисан. Мен бола эдим унда, сен ҳаёт эдинг ўша кез, мактабдан кўча чанги-тиб, бўғчамни иргитганча ҳовлининг ўртасига, бўй-нинга осилгучи эдим она-гинам, сочларингнинг муат-тар қилларидан тўйиб-тўйиб нафас олгучи эдим, онаги-намеёй, қайларга ташлаб кел-дим сени.

Шу кун тонг отмади, ба-ҳорнинг бир чимдим ойдин кечаси зимистон қишинг узоқ тундида ёришмади, кўз олдидан ўша ўзбек «Наму-на» мактабининг кенг зина-лоялари сира нари кетмади, эмаллаб, йиғлаб-йиғлаб сий-паладим унинг чеккаларини, зимистонга иритилган са-намнинг сочини қидиргандай қийналиб ахтардим ўша ос-тонадан болалигимни, қай-дасан мени тарк этган, ме-ни етим қилган дунё, бери кел!

Тонг отдими, ё вужудим-даги ёруғлик билан ёрит-димми бу оламни, билолма-дим. Ўша Санобар айтган манзилгоҳга, бедор ва бе-мор жисмимга маълум изла-гандай шошилама, қайда-сан онагинам, қайдасан бо-лалигим, қайдасан мен йў-қотган руҳ, ун бер, ун бер, ун бер, дунё!

Ёқуббек ЯКВАЛХҲАЕВ

ФИЛАТЕЛИСТЛАР ҒАМИНИ ЕБ

Англияда ҳар бир буюм-ни муомалага чиқариш бў-йича нуфузли маслаҳат кенгаши мавжуд. Унинг аъ-золари орасида рассомлар, икки нафар парламент аъ-зоси, икки нафар машҳур филателист, жамоатчилик вакиллари ва техника бў-йича мутахассислар бор.

Кенгашда ҳар йили 20 та эҳтимолий мавзунинг қис-қагина рўйхатидан пире-вардида 7 та серьяли ёки алоҳида марка учун мавзу-лар танлаб олинади. Бит-та марка наشري янги йил байрами учун асраб қўйла-ди.

ЕР ЮЗИДА ҚАНЧА ҚАРИЯ БОР?

АҚШ савдо вазирлигида-ги аҳоли рўйхатини олиб бо-рувчи бюро тарқатган маъ-лумотларга қараганда, кур-ран заминда 65 ёшдан ош-ган қариялар сони кўпчи-ликини ташкил қилар экан. Уларнинг сафи йил сайин кўпайиб бормоқда. 50 та мамлакатда ўтказилган тад-қиқотларда шу нарса аниқ-ландики, ўзини айниқса 80 ёшдан ошган нуронийлар ўртасида юқори экан. «Еши ўтганлар сафи кенгайиб бо-ришига, — дейди мазкур маълумотларни тўплашда қатнашган Синтия Таубер, — урушдан кейинги даврга туғилиш кўп бўлганлиги са-баб бўлмоқда».

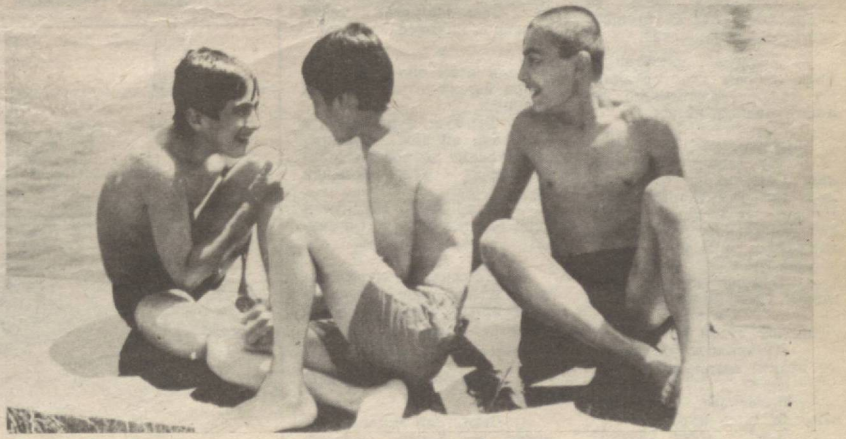
Шунингдек, юқумли ка-салликларнинг кескин қис-қариши, болалар ва оналар ўлимнинг камайиши ҳамда 20 асрда озиқ-овқат маҳсу-лотлари сифатининг яхши-ланиши ҳам узоқ яшашга имкон яратмоқда. 1992 йи-ли ер юзида 65 ёшдан ош-ган 342 миллион киши исти-қомат қилган. Бу жами аҳо-лининг 6,2 фоизини ташкил қилади. Ёки 1991 йили рўй-хатга олинган қариялар бир

йилда 2,7 миллион нафарга кўпайган. Ҳар ойда нуро-нийлар сафи 800 миңга ошиб бормоқда. Тахминлар-га кўра, 2010 йилга бориб ойлик кўрсаткич 1,1 милли-он кишига етиши кўзда ту-тилмоқда. Шунинг таъкидла-ш лозимки, 62 фоиз ўсиш асо-сан ривожланаётган мамла-катлар ҳисобига юз бермоқ-да.

1990 йилдан 2025 йилга-ча Индонезияда отахон ва онахонлар ўртасида ўсиш 414 фоизни, Перуда 279 фоизни ташкил қилар экан. АҚШда бу борадаги кўр-саткич 89 фоиз, Буюк Бри-танияда 45 фоиз бўларкан. Ер юзидеги 80 ёшли ва ун-дан ошган қарияларнинг 40 фоиз Хитойда, АҚШда ва собиқ Совет Иттифоқида ис-тиқомат қилишади.

Олинган маълумотларга қараганда, японлар ўртача 79 йил умр кўришади. Бу жаҳондаги энг юқори кўр-саткичдир. Ваҳоланки, қар-ияларнинг кўпчилиги Евро-па мамлакатларида яшаша-ди.

Ез гашти...
Суратчи Р. АЛБЕКОВ

Азиз АБДУРАЗЗОҚ

ТРАМВАЙДАГИ ҲАЗИЛ

Трамвайда кетаётган эдим. Бекатлардан бирида оқ латтага ўралган қора кучукчани кутариб олган бир хоним чиқиб қолди. Дарров ўрнимдан туриб, жой бўшатдим.

— Ҳтираверинг, нега турдингиз? — деди хоним.

— Ҳтиринг, — дедим мен. — Сиз болали экансиз.

Қизинг шундаки, бу ҳазилдан хоним заррача хафа бўлмади, балки гапимни эшитган йўловчиларга қўшилишиб қулди.

АБАДИЙ САВОЛ

Бир зиёли ошнам бор. Адабиётдан узоқ. Китоб ўқимайди. Ҳз соҳаси бўйича ҳам шунчаки билгич. Уйига қақирган эди, янги китобини янги сова қилди деб олиб бордим. Ҳзи ўқимаса болалари ўқийди-ку ахир. Йўлда кетаётган ўйладим: «Китобни қўлига тутаман. Дастхат ёзиб беринг демайди. Шунга неча пул олдингиз деб сўрайди».

Айтганим келди. Китобни арақлаб кўрдим-да: — Шунга қанча олдингиз? — деб сўради.

Ахир у сал-пал зиёли бўлса ҳам барбир савдогарнинг боласи эди-да.

Бунақа воқеалар жуда кўп бўлган. Мендан бошқа жамини ижодкорларнинг ҳам бошидан ўтган. Бундан кейин ҳам шунча бўлаверади.

Еш ижодкор дўстлар, агар кимки сизга шунчаки савол берса, асло хафа бўлманг. Бу абадий саволни эшитганда менга ўхшаб ўшанақа шўрликларнинг устидан қулиб юраверинг.

ЛУГОВСКОЙНИНГ ҚИЛИЧИ

Луговской домла ҳар ҳил совуқ қуролларга ниҳибоз экан. Қилич, ханжар, пичоқларни китоб жовонлари ёнига осиб қўяр экан.

— Булар ҳам қурол, — дер экан уларни меҳмонларга кўз-кўз қилиб.

Афандулнинг ХУРҲУНИ

Бу билан у асосий қурол — китоб демоқчи бўлар экан.

Бир аяхон шонирмиз у киши ҳақида антиқа воқеани айтиб берган эдилар:

«Бир гал Москвага борганимда Луговскойнинг уйда меҳмон бўлиб, у кишига ўзбекча пичоқ сова қилдим. Ярим кечада, меҳмонхонага жўнаётганимда у киши ҳам ўз навбатида менга қилич сова қилмоқчи бўлди. Мен кўнмасам ҳам қўярда-қўймай сова қилди. Олинга мажбур бўлдим. Йўлда кетялману ҳамманинг кўзи қўлимдаги қиличга. Қизил майдондан ўтаётганимда миришаб тўхтабди, суриштирдим. Воқеани тушунтирдим.

— Ҳа, майли, кетаверинг, — деди.

Меҳмонхонага омон-эсон етиб олдим. Эрталаб азонда телефон жиринглади. Олиб, қулоқ тутсам Луговской домнинг хотини экан. Ҳол-аҳвол сўраб бўлиб, қилични суриштирди:

— Кечирасиз, дядя Володя кайф устида танглиги охири, совага қилиб юборибди. Аслида у ўзинга совага қилинган қилич эди. Уйиб ёзилган дастхати ҳам бор, кўзингиз тушандиринг...

— Бемалол, оёриб бераман, — дедим мен.

— Йўқ, ўзимиз борамиз, — деди у.

Вироздан кейин таксида етиб келишди. Минг узрлар билан қилични олиб кетишди.

ИЛОН ТЕРИСИДАН КАМЗУЛ

(Михайл Матусовский айтган ҳаггома)

Адабиёт институтида ўқиганимда Симонов иккимиз

бир партада ўлтирар эдик. Бир куни маъруза пайтида унга шийшидим:

— Петровкадаги воситачи дўноқда илон терисидан тикилган камзул бор экан, ўшани олмоқчиман.

Танаффусдан кейин Симонов йўқолиб қолди. Шу кетганча келмади. Кечқурун уйимга қўнғироқ қилди:

— Бир келиб кетгин, гап бор, — деди.

Бордим. Уйига кирдим у ҳанг-манг бўлиб қолдим. Чунки ўша илон терисидан тикилган камзул менинг рўпарамда турган эди.

— Буни биринчи бўлиб мен кўрган эдим-ку, — дедим хафа бўлиб. — Сен олдин олиб қўйибсан-да. Яхшиси ўзинга бер, номардлик қилма.

— Шу номардликим учун ўзимни сўқиб ўлтирган эдим, — деди Симонов. — Майли, олақол.

Мен камзулни кийиб олдим. Уни ўша заҳоти «ювдик» ҳам. Уйимга қайтиб бориб, бироз ўтирган эдим, беҳузур бўла бошладим. Камзул ёқимсиз ҳид тариятляпти. Дарров Симоновга қўнғироқ қилдим:

— Менга нима баловин сотган эдинг? Уйим сасиб кетди-ку.

Симонов кулди-да:

— Камзулни кийиб, бу ёққа бор, — деди.

Бордим.

— Энди буни кимга сотамиз? — дедим.

— Антокольскийга сотамиз, — деди у.

Павел Антокольскийга қўнғироқ қилдим. Вироздан кейин етиб келди. Камзулни кийиб кўрдию чинди йўқ бўлиб кетай деса ҳам суюниб, пулини санаб берди.

Уни учовлон ўлтириб «ювдик». Кейин Антокольский уйига жўнаб кетди. Биз унинг ҳолидан қулиб ўтиравердик. Албатта қўнғироқ қилишни сабрсизлик билан кута бошладим. Кўп ўтмай телефон жиринглади.

— Нима қилиб қўйдиляринг? — деди у телефонда. — Камзулнинг сасингига чидаб бўлмапти-ку.

Симонов уни қайтадан таклиф қилди:

— Камзулни кийиб келавер, — деди.

Антокольский келди. Учовлон маслаҳат қилдим.

— Энди буни учинчи одамга сотиб бўлмайди, — деди Симонов. — Яхшиси, дядя Володяга совага қиламиз.

Бу гап ҳаммамизга маъқул тушди. Камзулни ўраб олиб, Луговскойнинг уйига бордик. Домламиз уни кийиб кўриб, ниҳоятда хурсанд бўлди. Ҳзича хаёл қила бошладим:

— О, эҳтимол бу илон қачонлардир Амазонка дарёсининг соҳилларида яшагандир... Жониворни бирорта қаҳри қаттиқ овчи отиб ўлдиргандир... Бечора илон, энди менга хизмат қиладиган бўлди...

Биз устозимизни антиқа либос билан табриқладик. Кейин совгани «ювдик».

Кейинчалик, қачонки дядя Володянинг зиёратига борсак, онаси шикоят қилар эди:

— Володя шу камзулига алоҳида жўй қилмади-да. У осиб қўйилган шкафдаги ҳамма кийимларда аллаечук ҳид бор.

Бирок биз бу гапни ҳеч қачон устозимизга айтмадик.

БОЛАНИНГ ТИЛИ ШИРИН

ХАБАР
Уқув ишлари бўйича директор муовини сифга кириб деди:

— Физика ўқитувчиси виллоят олимпиадасига кетганини сабабли дарс бўлмади.
— Ур-р-р-а-а-а!
— Урнига математика дарси ўтилади.

МЕХМОНДОРЧИЛИКДА
Катталар телевизорда қандайдир фильмини томоша қилишарди. Онаси билан меҳмонга борган уч Ешил Жасурбек зериканидан деди:
— Буларнинг телевизори

мультфильм кўрсатмас экан.

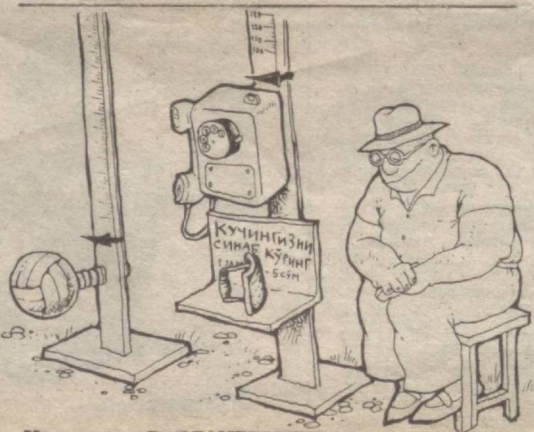
АЛЛА

— Ойи, бугун боғча опамиз ним биринчи ухласа чоғга шоколад берамиз, деб магнитофонда «алла» эшиттирдилар, — деди Жасурбек онасига.

— Ҳарқалай, шоколад сенга теккан бўлса керак, — деди ўғлининг уйқуличилигини ахши билган онаси.

— Йўқ, биринчи бўлиб боғча опамиз ўзлари ухлаб қолдилар.

Салоҳиддин СИРОЖИДДИНОВ

Мусаввар Р. ЭГАМБЕРДИЕВ

МУАССИС: Ўзбекистон Республикаси Алоқа Вазирилиги

Бош муҳаррир: Шодмон ОТАБЕК
ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ: Шухрат ЖАББОР
Анатолий КУДИНОВ
Мирпўлат МИРЗО
Топир РАҲИМОВ
Ислом УСМОНОВ
(бош муҳаррир ўринбосари)

Еқубжон ХУЖАМБЕРДИЕВ
Бобохон ШАРИПОВ

ЖАМОАТЧИЛИК КЕНГАШИ:

Бўриной АҲМЕДОВ
Воҳид АЪЗАМОВ

Билал АМИНОВ
Шоҳруҳ АКБАРОВ

Саидмаҳмуд АКБАРОВ

Меҳмонқул ИСЛОМҚУЛОВ

Жамол КАМОЛ
Тўлқин ЛУТФУЛЛАЕВ

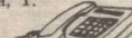
Сафар ОСТОНОВ

Еқуббек ЯКВАЛХУЖАЕВ

Нурали ҚОБУЛ

МАНЗИЛИМИЗ: 700000, Тошкент-35, А. Толстой кўчаси, 1.

ТЕЛЕФОНИМИЗ: 32-36-42, 32-35-29, 44-29-09.

ИНДЕКС: 64600

ЖУМА КУНЛАРИ ЧИҚАДИ

Муҳарририятга келган қўл-ёзмалар (2 ораликда, 5 бетдан ошмаслиги лозим) ва суратлар муаллифларга қайтарилмайди. Мақолалардаги фикр-мулоҳазалар, келтирилган факт ва рақамлар масъулияти муаллифлар зиммасидадир.

Рўйхатга олиш № 000144

Бу юртга № Г—306.

27860 нускада чоп этилди. Офсет усулида босилди. Формати А-3, ҳажми 2 босма табақ.

Ўзбекистон Республикаси Президенти маҳкамасининг Ишлар Бошқармаси ҳузуридаги «Шарқ» нашриёт-матбаа концерни.
Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй.

1 2 3 4 5 6